

ВІРТУОЗ ГУЦУЛЬСЬКОЇ РІЗЬБИ

В українському декоративно-прикладному мистецтві, як засвідчила жовтнева виставка у художньому музеї, працює талановитий майстер. Древнє художнє оздоблення дерева знайшло свій яскравий прояв у творчості члена Спілки художників України Я. І. Пасічанського, творчість якого ґрунтується на здобутках класичної гуцульської школи, який глибоко засвоїв і серцем сприйняв естетику різьби, її зміст і символіку.

Навчався Ярослав Пасічанський у косівському училищі прикладного мистецтва у славних майстрів-різьбярів М. Федірка та В. Гуза. Відтак набув творчого досвіду і власного емоційного забарвлення художнього бачення. Образність і поетика його творчості знаходять втілення у промовистих площинно-рельєфних композиціях, що декорують дерев'яні скриньки, хрести, декоративні тарелі.

Суттєвою ознакою мистецтва Пасічанського є змістовна й тематична визначеність, що реалізується у красномовній символіці традиційних мотивів. Він утверджує свою творчу індивідуальність через своєрідну композиційно-пластичну форму. Конструктивна ідея кожного твору виражена чітко й логічно. Таріль «Сніжинка», наприклад, являє собою суцільну орнаментальну сітку, утворена ромбами з гачками. Видається, що це єдиний твір, де геометрична композиція виступає у чистому вигляді. Натомість більшість робіт є складними композиціями, що утворені стилістично узгодженим поєднанням геометричних і квіткових мотивів.

Вирізняє твори Ярослава Пасічанського властиве саме буковинській різьбі сполучення у єдиній композиції розет, пелюстків, кружальних елементів з тригранно-виїмчастим різьбленням, за-

глибленим цюканим тлом та краткованими деталями. Гра пластичних форм набуває виразності через красу світло-тіньових ефектів, енергійно заданий ритм та симетрію.

Яскравим виразом його дочерку є твори «Буковинська квітка», «Білі троянди», «Мальви». Особливої принади набувають орнаментальні твори, де тонкість ритміки та динаміка плинної лінії зацентровані білим бісером («Біла акація», «Жнива»).

Рельєфні фігурно-сюжетні пласти «Пречиста», «Богородиця», серія ручних, настінних христів та хрест-капличка складають окрему групу творів. Висока технічність, різноманітність композиційних вирішень та новаторська інтонація орнаментальної мови різьблених христів дають підставу стверджувати, що Ярослав Пасічанський відроджує і розвиває древні традиції культового мистецтва.

Він є великим знавцем дерева і тонко відчуває його характер. З усіх порід найбільше полюбляє грушу, різьбить із явору. Є також роботи із смереки. У композиціях з птахами, метеликами, серії тарелів наголошено на чергуванні гладких і різьблених площин, що складаються з крупномасштабних елементів (тарелі «Сонечко», «Маєстро»), ритмічному чергуванні формоутворюючих світлих та темних деталей («Подруги»), красномовній виразності силуету («Крук»). Пластика цих творів позначена своєрідними інтонаціями і набуває якісно нового, ймовірно декоративно-монументального звучання.

З таким довершеним, різноманітним, зворушливо чарівним добробком постав перед глядачем талановитий буковинський різьбяр на день свого 50-ліття.

Тетяна ДУГАЄВА.

«Чернівецькі» 28 жовтня 1994